

GPF kevätkoulutus 2023

PÄIHTEITÄ, PIKKEJÄ, PAISEITA

VAIKEASTI PÄIHDEONGELMAINEN POTILAS
PÄIVYSTYKSESSÄ – SOMATIIKAN ERITYISPIIRTEET

Arja Kobylin, yle EL, HUS Akuutti yleislääketieteen oyl

SIDONNAISUUDET

Yleislääketieteen erikoislääkäri 2018

HUS Akuutti, yleislääketieteen osastonylilääkäri 4/2021 =>

Nurmijärven kunta & Keusote, terveyskeskuslääkärin ja apulaisyylilääkärin töitä 2008-2021

Orionin tarjoama majoitus ja ruokatarjoilu Tuohilammella noin yksi yö vuodessa

Satunnaisia eri lääke-esittelijöiden tarjoamia lounaita

Ei muita sidonnaisuuksia

ÄLÄ MORALISOI TAI SYYLLISTÄ

Häpeä ja pelko
viivästyttävät hoitoon
hakeutumista ja
vaivat komplisoituvat

Laura Juntunen

into

SUBUTEX-KAUPUNGIN KASVATIT

Eve Hietamies

PALAVAA
LUNTA

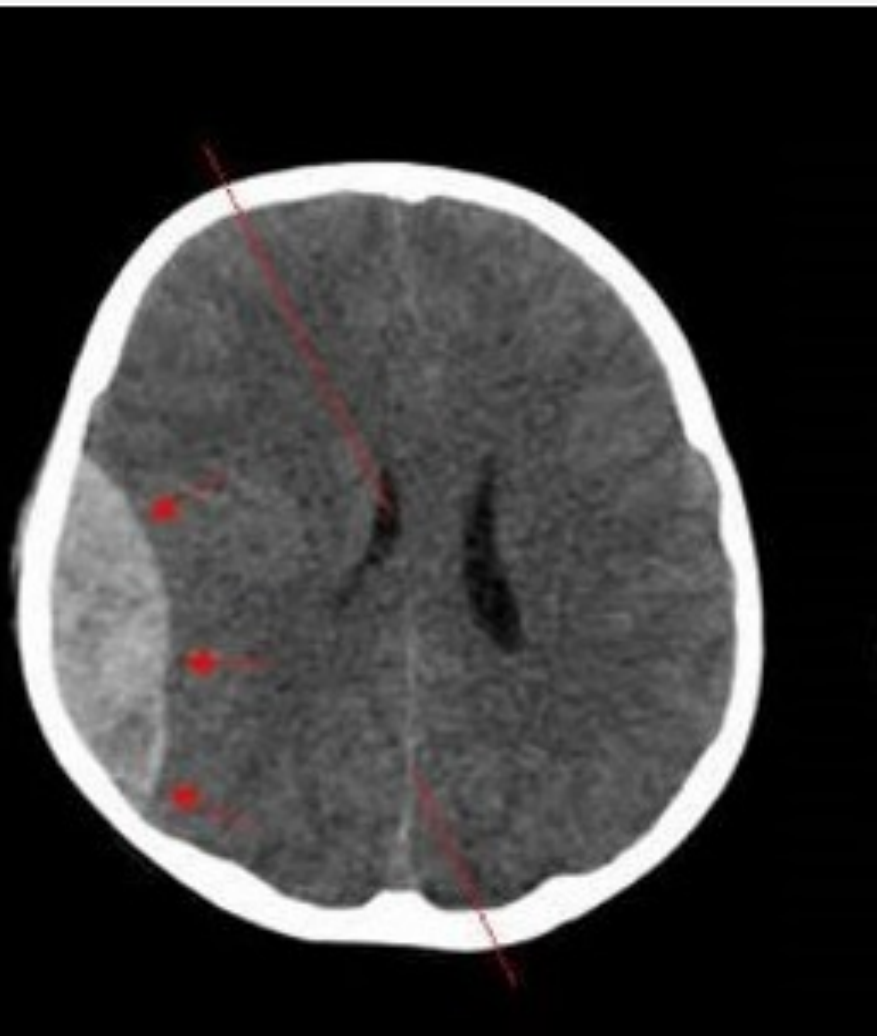
SAMMUNUT POTILAS PÄIVYSTYKSESSÄ ON VAARAN PAIKKA

Älä laita liikaa päihtymyksen piikkiin
– potilas täytyy tutkia riittävästi

Päihtynyt pää pitää kuvata
matalalla kynnyksellä

Kun kuvaat, niin mieti:
MITÄ KAIKKEA KUULUU KUVATA?

Pään TT?
Kaularanka?
Kasvoluut?
Kaulasuonet?

ESTÄ DELIRIUM TREMENS ELI JUOPPOHULLUUS

- Hoida alkoholivieroitusoireisto aktiivisesti!
- Delirium voi puhjeta 24 – 150 tunnin kuluttua alkoholin käytön lopettamisesta
- Käytä **CiWA-AR** asteikkoa vieroitusoireiden vaikeusasteen arvioimisessa

VALVONTAOSASTO?

- Delirium on ehtinyt puhjeta, vaatii intensiivistä hoitoa ja seurantaa

OSASTOKATKO?

- Vaikeat oireet, Ciwa-AR 19 p tai yli bentsodiatsepiini kyllästyshoito on välttämätön.

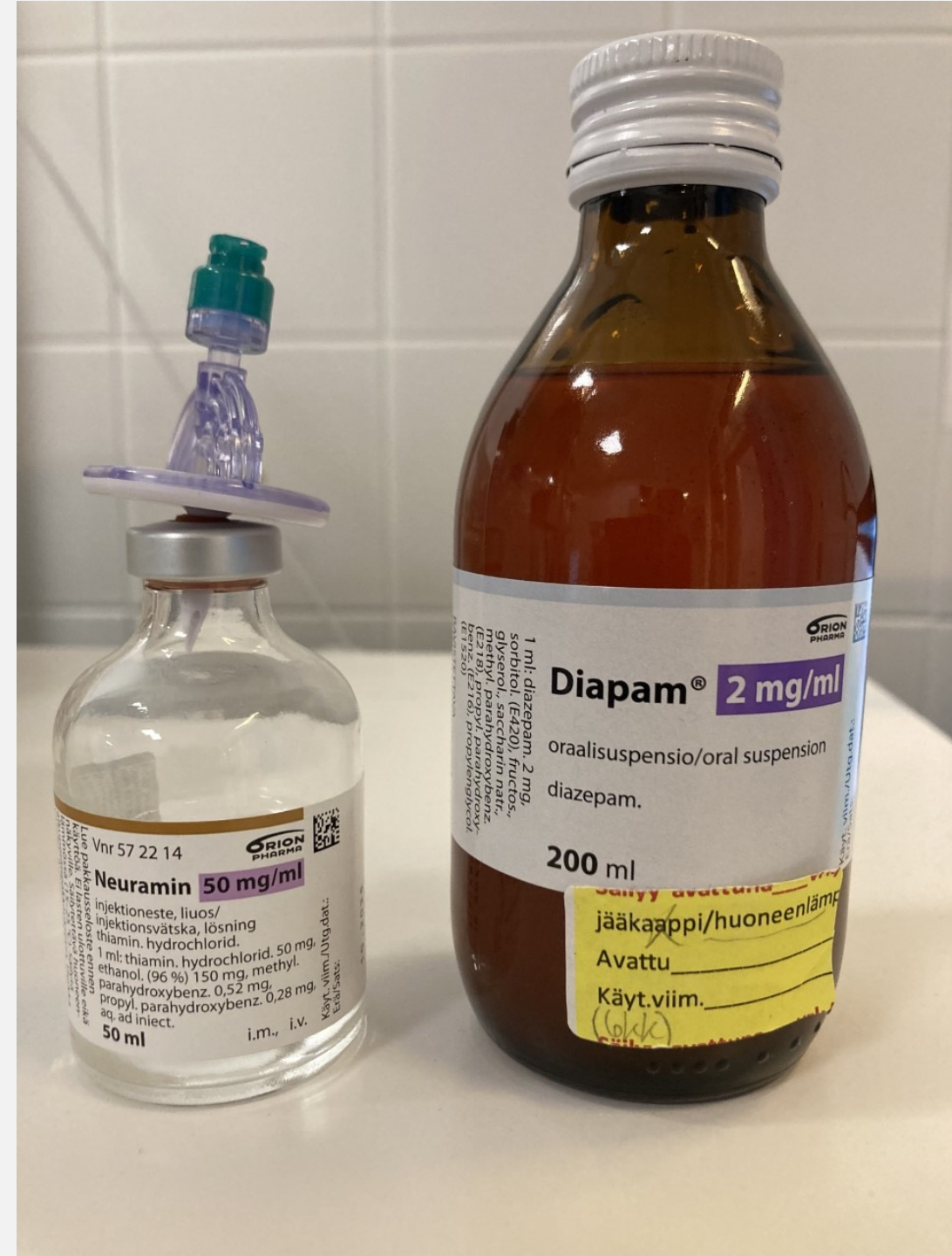
AVOKATKO?

- Lievät oireet, Ciwa-AR < 8 p, eivät yleensä vaadi lääkehoitoa
- Keskivaikeat oireet, Ciwa-Ar 9-19 p, avokatkolääkitys

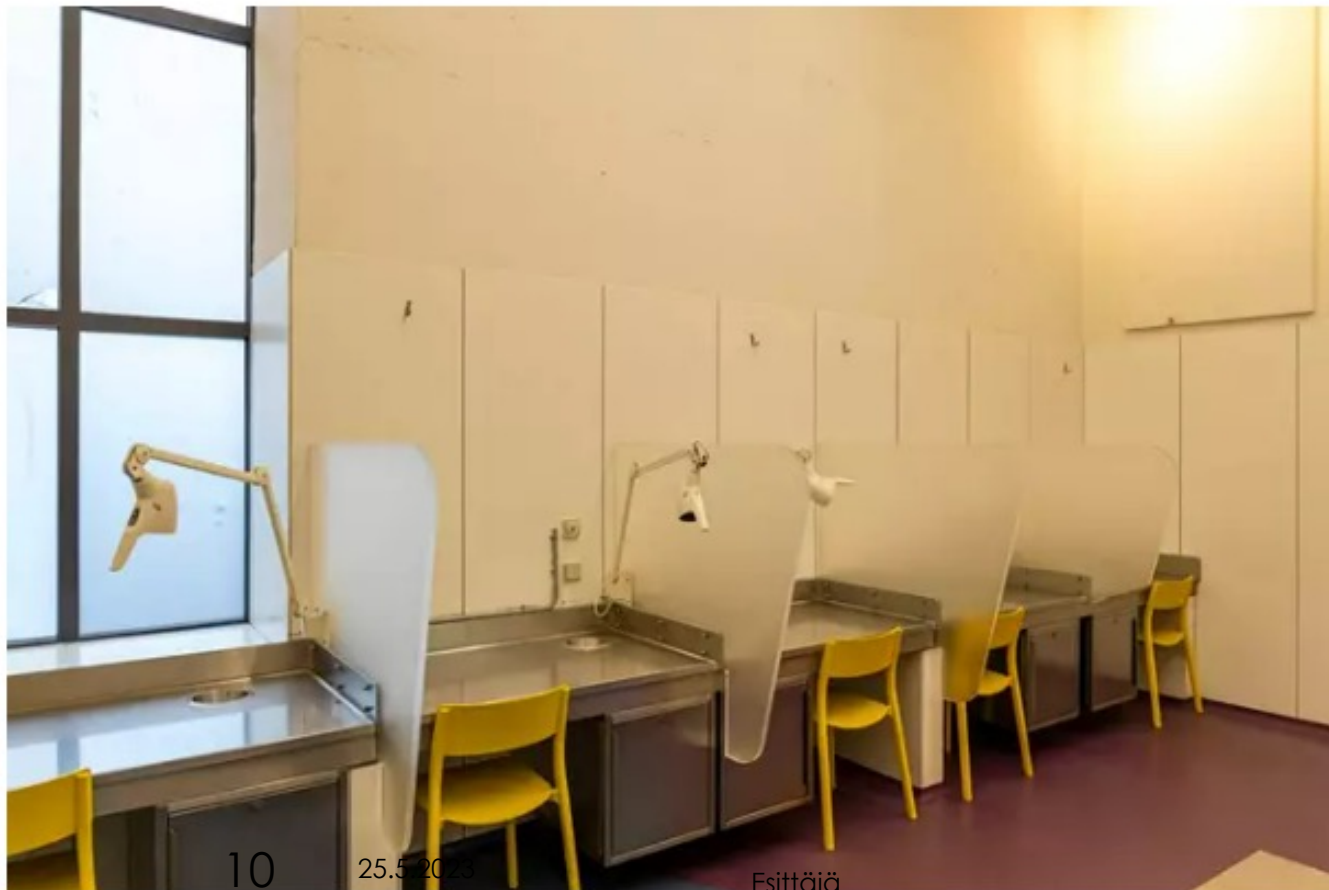
OSASTOKATKOLÄÄKKEET

- **Tiamiini i.m.**
- **Diatsepaami** tai **oksatsepaami** (lyhytvaikutteisempänä parempi iäkkäille ja maksan vajaatoimintapotilaille)
- **Antipsykootti**
- **Beetasalpaaja**
- **PPI-lääke**
- **Riittävä nesteytys** ja elektrolyyttihäiriöiden korjaus

Huumeiden käyttöhuoneet ovat myös hygieniakysymys

Huumeiden käyttäjät altistuvat hengenvaarallisille ja invaliditeettia aiheuttaville bakteeri-infektioille, kun he pistävät esimerkiksi likaisissa wc-tiloissa.

10

25.5.2023

Esittäjä

HELSINGIN SANOMAT

<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000009511274.html>

HS 12.4.2023

Toni Seppälä

plastiikkakirurgiaan erikoistuva lääkäri

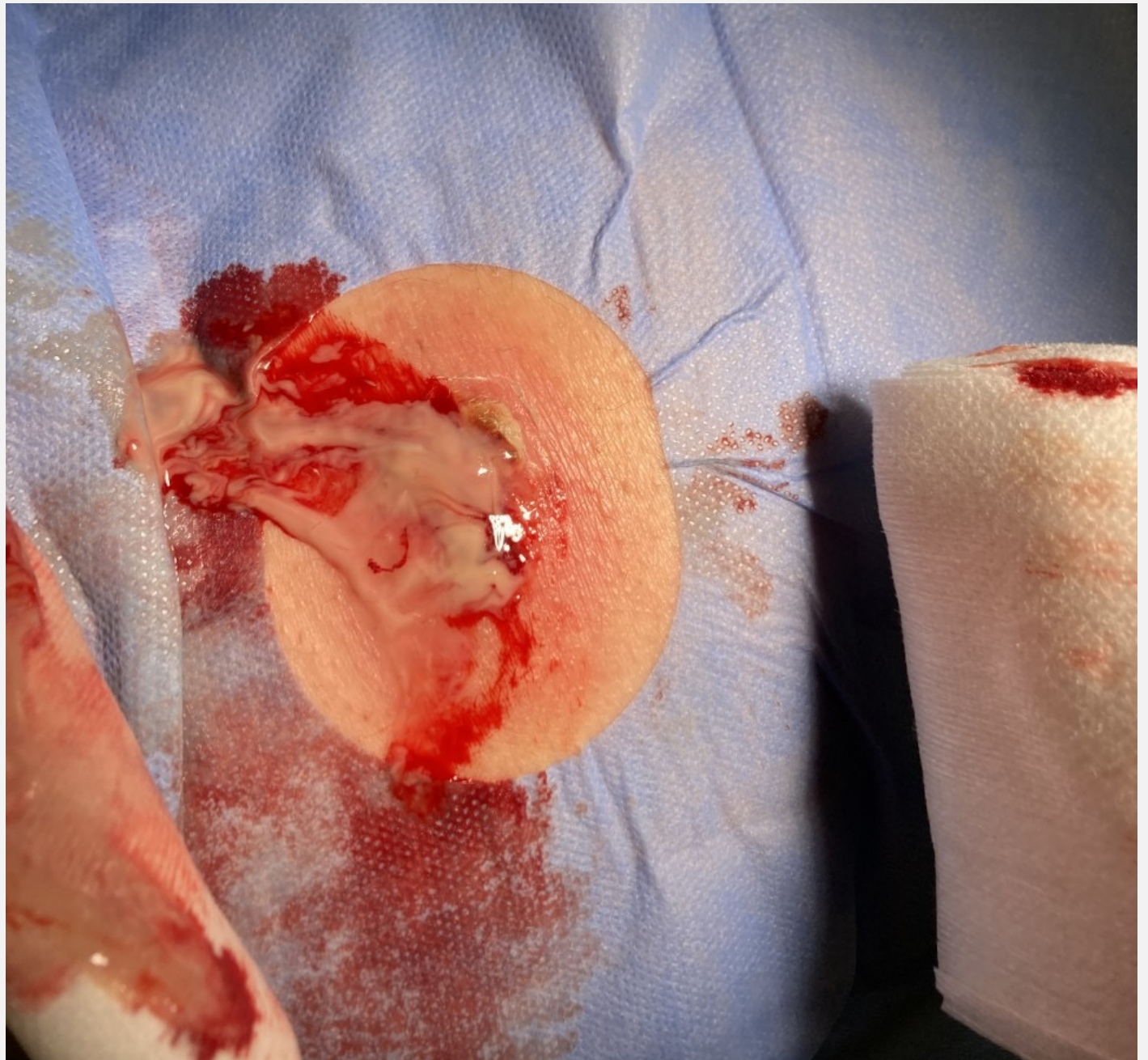
Helsinki

PEHMYTKUDOSINFEKTIOT

Pistospaikkojen infektiot – mitä kummallisimmissa paikoissa

Ota aina bakteeriviljely!

MRSA-kantajuus on lisääntynyt Iv-huumeiden käyttäjien keskuudessa

OSAA EPÄILLÄ NEKROTISOIVAA FASKIITTIA

- Suhteettoman kova kipu – iholöydös voi olla mitättömän pieni
- Infektio etenee erittäin nopeasti, taudinkuva muuttuu nopeasti septiseksi

Peruselintoimintojen häiriö?

RR

Syke

SpO2

Hengitystaajuus

Lämpö

GCS

CRP?

**Päivystyksellinen
kirurginen revisio on
hengen pelastava – lähetä
potilas nopeasti oikeaan
hoitopaikkaan**

HEMATOGEENISESTI LEVIÄVÄT INFEKTIOT

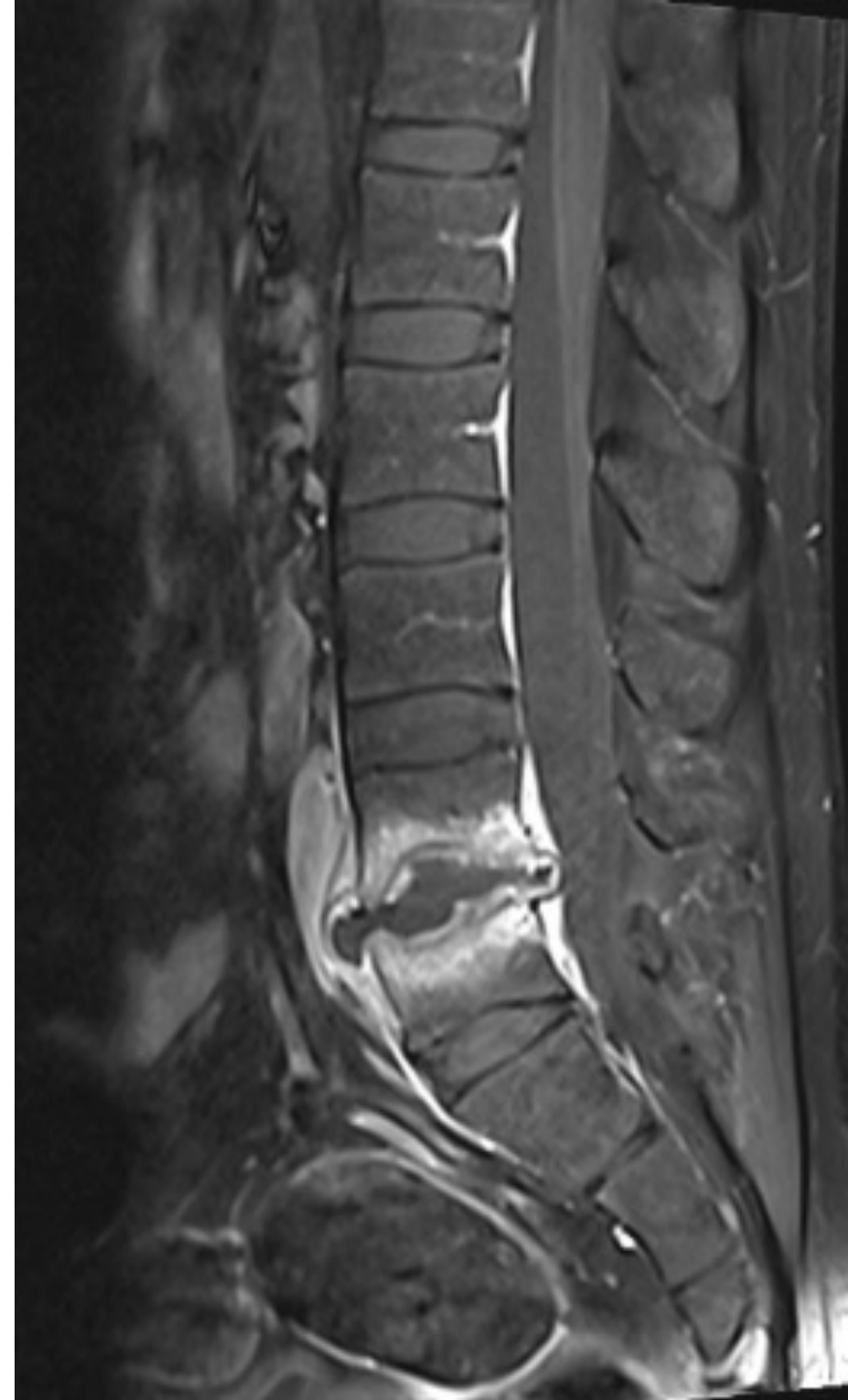
- IV-huumeita käyttävän potilaan epäselvä infektio on staph. Aureus sepsis ennen kuin toisin on todistettu
- Ota veriviljely! **Muista epäillä MRSA:ta!**

KUUMEILEVA SELKÄKIPUPOTILAS

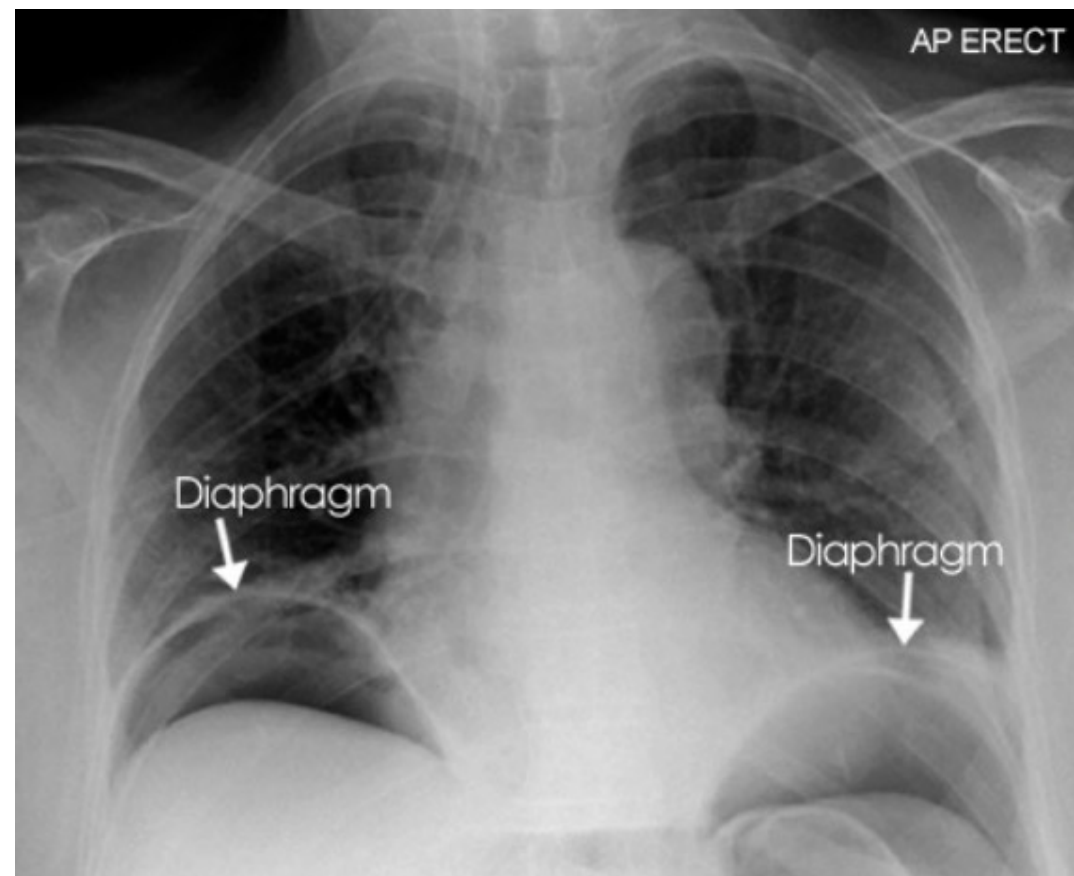
Epäile **spondylodiskiittia** erityisesti jos potilas käyttää pistoshuumeita

Diagnoosiin päästään usein vasta MRI-kuvauksella

PÄIHDERIIPPUVAISEN POTILAAN AKUUTTI KIPU PITÄÄ HOITAA

- Opioidin välttäminen ei ole itsetarkoitus
- Opioideja annostellaan akuuteissa kiputilanteissa tarpeen mukaan kuten muillekin potilaille.
- **Huomioi toleranssi** – hae oikea annos titraamalla
- Annostelet mieluummin suun kautta ja valitse **pitkävaikutteinen valmiste**

OPIOIDIKORVAUSHOIDON TOTEUTTAMINEN

- Metadoni tai buprenorfiini hoitoa kuuluu jatkaa sairaalahoitoon otettaessa. Käytetty annos varmistetaan omasta avohoitoyksiköstä ennen lääkehoidon aloittamista.

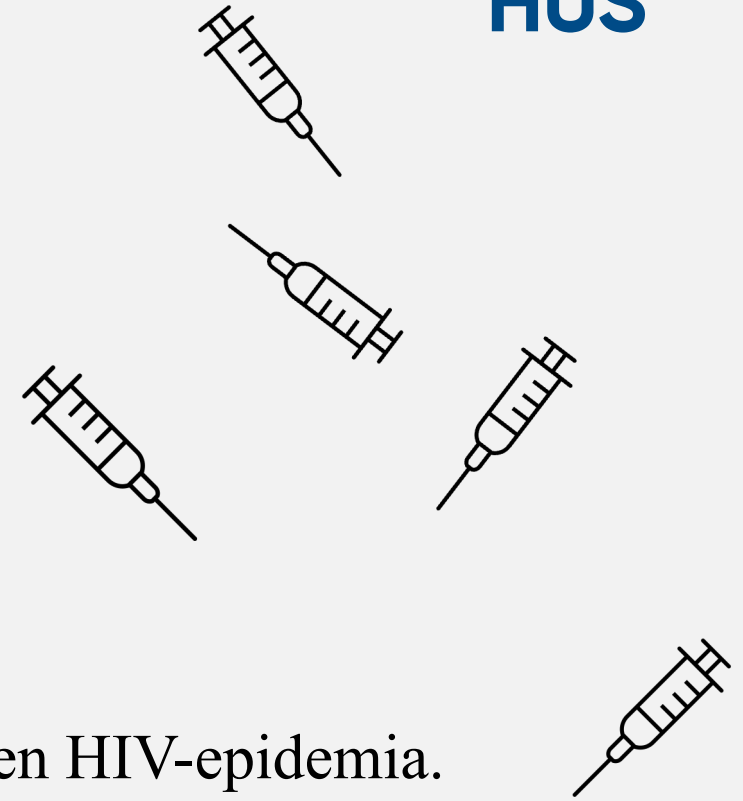

AKUUTTI PÄIHDEPSYKOOSI

- Päihdepsykoosin ja muun psykoosisairauden hoidossa ei alkuvaiheessa ole eroa.
- Diagnostisia selvittelyjä helpottaa, mikäli muistat ottaa tulovaiheessa huumeeseulan (U-huum-O ja U-HuumLct)

HIV+ ↑

- Pääkaupunkiseudulla on meneillään pistosuumeiden käyttäjien HIV-epidemia.
- Muista aktiivinen pistosuumeiden käyttäjien HIV-testaus potilaan hakeutuessa terveydenhuollon palveluiden piiriin. HIV-testi vähintään kerran vuodessa, nyt tehostetusti jopa 3 kk välein, jotta saadaan epidemia laantumaan

Älä syylistä!

Tutki huolellisesti & kuvaa riittävästi

Estä deliriumin kehittyminen

Hyödynnä CIWA-Ar asteikkoa

Hoida akuutti kipu

Toteuta korvaushoito

Muista MRSA ja HIV

ÄLÄ KYYNISTY

KIITOS!

@arjakobylin